

Eötvös Loránd

EÖTVÖS

1848 **175** 2023

A tudós

„A fizika fejedelme” (Einstein, 1919), „A terepi geofizikai kutatás atyja” (Rankine, 1948), Nobel-díjra három ízben jelölték (1911, '14, '17).

Kutatásainak jelentősége

- A kapillaritás törvényei közé tartozó Eötvös-szabály az egyetemes gáztörvényekkel egyenrangú.
- A gravitációs és tehetetlen tömeg arányosságának nagy pontosságú (10^{-9}) kimutatásával a gravitációs fizika egyik óriása lett.
- A 20. század első felében a legnagyobb CH mezőket torziós mérlegének segítségével fedezték fel.

Eötvösről elnevezett tudományos fogalmak és kifejezések

Eötvös-szabály, Eötvös-állandó, Eötvös-szám (Kapillaritás); Eötvös-kísérlet, Eötvös-paraméter (Gyengeekvivalencia-elv); Eötvös-féle torziós mérleg (Laboratóriumi és terepi eszközök); Eötvös-hatás és Eötvös-korrekció (Gravitáció forgó bolygón); Eötvös-tensor (Geodézia); Eötvös-féle mágneses törvény (Geofizika). Az $1 \text{ eötvös} = 1E = 10^{-9} \text{ s}^{-2}$ fizikai egységet is óra neveztek el.

Családi háttér

A bárói címet 1768-ban Mária Teréziától ük-nagyapja kapta. Apja, Eötvös József (1813-1871) jogász, híres író, miniszter és akadémiai elnök volt. Loránd irodalmi kifejezőképessége, hazafisága, istenszeretete és humanizmusa valószínűleg apjától ered.

Közéleti ember

Eötvös Loránd – atyját követve – a Magyar Tudományos Akadémia elnöke (1889-1905), valamint vallás- és közoktatásügyi miniszter (1894-95) volt. Továbbá rektor (1891-92), tudományos és sportszervezetek alapítója, valamint fiatal tehetségek támogatója, és sportoló is; többek között elismert hegymászó.

Eötvösről elnevezett természeti formák

Lorándit (ásvány), Eötvös-csúcs, Eötvös-torony és Via Eötvös (Dolomitok); Eötvös-barlangok (Aggtelek és Krecsunesd); Eötvös-kráter (Hold); 12301 Eötvös (aszteroida).

Példakép

Eötvös Loránd egész életében az önzetlen és mély kapcsolatokra összpontosított, ugyanakkor megvetette az önzést, a korlátoltságot és a felszínességet.

EÖTVÖS 175

www.eotvos100.hu

Eötvös Loránd egyetemi szobájában (Budapest)

Eötvös Loránd (1848-1919) fizikus, geofizikus és a felsőoktatás megújítójának 100. évfordulója
Az UNESCO-val közösen emlékezzük

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT